

Θέσεις για το Κυβερνητικό Συμβούλιο Απασχόλησης

Αθήνα, 1 Σεπτεμβρίου 2014

Είναι πλέον ευρύτατα αποδεκτό ότι η βιωσιμότητα των δημοσιονομικών μεγεθών αποτελεί την αναγκαία συνθήκη για την οικονομική και κοινωνική ανάταξη της χώρας, και ο ΣΕΤΕ έχει δώσει δημοσίως τα εύσημα στην Κυβέρνηση Συνεργασίας, γιατί επιτελεί ένα πολύ δύσκολο έργο, κάτω από ακραίες συνθήκες και πιέσεις. Η επαρκής συνθήκη, ωστόσο, εξαρτάται από την εφαρμογή ενός αναπτυξιακού σχεδίου, στα πλαίσια που οριοθέτησε πρόσφατα ο Πρωθυπουργός, για την προώθηση των δυναμικών και εξωστρεφών κλάδων της οικονομίας, μεταξύ των οποίων ο ευρύτερος τομέας του τουρισμού κατέχει δεσπόζουσα θέση. Το κρίσιμο στοιχείο τα επόμενα χρόνια δεν θα είναι απλά η ανάταξη των αναπτυξιακών δεικτών, αλλά η αντιμετώπιση της εκρηκτικής ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων.

Ο τομέας του τουρισμού, όπως είναι πλέον ευρύτατα αποδεκτό, αποτελεί όχι μόνο τον βασικό πυλώνα στήριξης της ελληνικής οικονομίας και απασχόλησης κατά την τρέχουσα συγκυρία, αλλά και τον κρισιμότερο τομέα για τη βιώσιμη ανάπτυξή της τα επόμενα χρόνια. Σε όλες τις σχετικές μελέτες, ο ευρύτερος τομέας του τουρισμού προκρίνεται ως η πρώτη προτεραιότητα για την εστίαση των επενδύσεων, με τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης και δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας. Η σημασία αυτή του τουρισμού σκιαγραφείται με ιδιαίτερη έμφαση και στο νέο ΕΣΠΑ.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι τα δεδομένα για το τρέχον έτος υποδεικνύουν μια δυναμική βάση της οποίας οι ποσοτικοί στόχοι που προβλέπαμε να επιτύχουμε σε 2-3 χρόνια, επιτυγχάνονται σήμερα. Η συνέχιση της δυναμικής αυτής πορείας του τομέα τα επόμενα χρόνια συνεπάγεται ότι οι στόχοι που είχαν τεθεί για τέλος της δεκαετίας – 22 ως 24 εκατ. αφίξεις, άμεσα και έμμεσα έσοδα 41- 44 δισ. Ευρώ και 350.000 νέες θέσεις εργασίας ως το 2021 - είναι απόλυτα εφικτό να εκπληρωθούν πολύ νωρίτερα, με ότι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία και ιδιαίτερα για την απασχόληση και την βιώσιμη μείωση της ανεργίας. Η ενίσχυση της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη των στόχων αυτών. Χρειαζόμαστε αναβάθμιση της εκπαίδευσης με βάση διεθνή πρότυπα και μαθητεία ποιότητας, που θα δημιουργεί ευκαιρίες εμπειριών και απασχόλησης στους νέους συμπολίτες μας.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) είναι ο μοναδικός Κοινωνικός Εταίρος που έχει εκπονήσει και παρουσιάσει ένα ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχέδιο δεκαετούς διάρκειας για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα στην Ελλάδα με συγκεκριμένους στόχους οι οποίοι εξυπηρετούνται από τη δημιουργία ενός ισχυρού χαρτοφυλακίου από έξι κύρια προϊόντα - παραθεριστικός τουρισμός (Sun & beach), τουρισμός πόλης (city breaks) ιδιαίτερα για Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ναυτικός τουρισμός, ιατρικός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός (MICE), πολιτιστικός / θρησκευτικός τουρισμός - καθώς και μια σειρά από συμπληρωματικά και εξειδικευμένα προϊόντα. Για κάθε ένα από τα κύρια προϊόντα έχει αναπτυχθεί ένα εξειδικευμένο πλάνο που περιλαμβάνει την κατάλληλη στρατηγική σε επίπεδο αγοράς, πελατείας, ανάπτυξης υποδομών και προώθησης. Τους επόμενους μήνες, το Ινστιτούτο ΣΕΤΕ θα εργαστεί επισταμένως για να δημιουργήσει ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων στον τομέα του τουρισμού (strategic workforce planning) το οποίο θα αποτελέσει ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για την εξειδίκευση των προγραμμάτων απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης τα επόμενα χρόνια.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο είναι η ανάπτυξη και εδραίωση συστημάτων και η εφαρμογή εξειδικευμένων προγραμμάτων που αφενός αντιμετωπίζουν με συνολικό τρόπο τις αναδυόμενες ανάγκες στις παραπάνω συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες της τουριστικής βιομηχανίας και αφετέρου οδηγούν σε επαγγελματικά προσόντα με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα συστήματα ποιότητας. Στο πλαίσιο αυτό, οι κρίσιμες προϋποθέσεις είναι η ανάπτυξη και εδραίωση συστημάτων και μηχανισμών: (α) βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της προστιθέμενης αξίας των σχετικών προγραμμάτων απασχόλησης, μαθητείας και κατάρτισης, (β) εξασφάλισης της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων με βάση τα πλέον αποδοτικά διεθνή μοντέλα, (γ) διάγνωσης των αναγκών των τουριστικών επιχειρήσεων και των ελλείψεων / αναντιστοιχιών σε δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα.

Η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος θα οδηγήσει σε υψηλότερη ζήτηση για εξειδικευμένους εργαζόμενους και θα απαιτήσει ένα υψηλότερο επίπεδο δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων. Κρίσιμη διάσταση της εθνικής στρατηγικής μας πρέπει να αποτελεί η ενίσχυση των συστημάτων διαχείρισης και εξασφάλισης της ποιότητας των υποδομών, των υπηρεσιών και κυρίως των ανθρωπίνων πόρων. Ο στρατηγικός σχεδιασμός και η αποτελεσματική εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων ανάπτυξης και προσαρμογής των

ανθρωπίνων πόρων προϋποθέτει καταρχήν τη δημιουργία συστημάτων παρακολούθησης των μεταβολών στις αγορές, στους κλάδους, τις τοπικές οικονομίες και τα επαγγέλματα, έγκαιρης διάγνωσης των τρεχουσών ανεπαρκειών και συστηματικής πρόγνωσης των μελλοντικών ελλείψεων σε δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα. Η πληροφόρηση αυτή απαιτείται να διοχετεύεται και να τροφοδοτεί έναν σύγχρονο μηχανισμό ανάπτυξης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων, με τη σύμπραξη αναγνωρισμένων φορέων του ιδιωτικού τομέα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό επιδιόουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στην έγκαιρη και αξιόπιστη διάγνωση των ελλείψεων και αναγκών σε δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα, στην ποιοτική επαγγελματική εκπαίδευση των εργαζομένων του τομέα, στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών επαγγελματικής ανάπτυξης προς τους επαγγελματίες του ευρύτερου τουριστικού τομέα και ιδιαίτερα στην πιστοποίηση των προσόντων και των υπηρεσιών με βάση διαδικασίες που είναι αναγνωρισμένες και αποδεκτές σε διεθνές επίπεδο. Στρατηγικός στόχος μας στο πεδίο των ανθρωπίνων πόρων είναι οι εργαζόμενοι και επαγγελματίες των κλάδων να αποκτήσουν πιστοποίηση προσόντων με βάση διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές.

Ο ΣΕΤΕ, παράλληλα, μπορεί να διαδραματίσει έναν καθοριστικό ρόλο στον τομέα αυτόν με την ανάπτυξη μηχανισμών διάχυσης, μεταφοράς και εφαρμογής της τεχνογνωσίας αυτής στο ανθρώπινο δυναμικό και τις επιχειρήσεις των κλάδων που εκπροσωπεί, ιδιαίτερα μέσω της παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών επαγγελματικής ανάπτυξης προς τους επαγγελματίες του ευρύτερου τουριστικού τομέα (incubator γνώσης, b2b, υπηρεσίες mentoring / coaching / counselling, κλπ.).

Η επιτυχής εφαρμογή του σχεδιασμού απαιτεί την ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων ανάπτυξης της ποιότητας και προσαρμογής των ανθρωπίνων πόρων με τον συνδυασμό όλων των απαραίτητων μέτρων και ενεργειών που απαιτούνται κατά κατηγορία. Η ενίσχυση της ποιότητας στο πεδίο των ανθρωπίνων πόρων συνεπάγεται ότι οι επιμέρους ενέργειες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να οδηγούν στην πιστοποίηση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων που αποκτούν οι απασχολούμενοι στη βάση προτύπων και διαδικασιών που είναι αναγνωρισμένες και αποδεκτές σε διεθνές επίπεδο, ανεξάρτητα αν οι επιμέρους ενέργειες αφορούν ανέργους, εργαζόμενους ή επαγγελματίες του τομέα. Οι διεθνώς αποδεκτές διαδικασίες πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων είναι ο μοναδικός ενδεδειγμένος και αποτελεσματικός τρόπος για την ενίσχυση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας καθώς και την προσαρμογή των εργαζομένων, των

επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές που θα επιφέρει η εφαρμογή της στρατηγικής μας. Τα σχέδια ανάπτυξης πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα και να δίνουν τη δυνατότητα για το συνδυασμό όλων των απαραίτητων εργαλείων και μέτρων ανάλογα με τις εξειδικευμένες ανάγκες κάθε κατηγορίας προϊόντος και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της αντίστοιχης αγοράς εργασίας. Μεταξύ των μέτρων αυτών είναι η επαγγελματική κατάρτιση σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, η πρακτική άσκηση και η μαθητεία με βάση πρότυπα ποιότητας και προγράμματα εκπαίδευσης που οδηγούν σε διεθνώς αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα.

Πιστεύουμε, επίσης, ότι η Πολιτεία πρέπει να επενδύσει στην προσπάθεια δημιουργίας «τουριστικής συνείδησης» ιδιαίτερα στις πρώτες βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης με την αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών και διαδικτυακών εργαλείων.

Η κρισιμότητα του ρόλου των κοινωνικών εταίρων μέσω της ενίσχυσης και αναβάθμισης του ρόλου τους στην προετοιμασία, το σχεδιασμό, την κατάρτιση, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των προγραμμάτων αναδεικνύεται με ιδιαίτερη έμφαση στο σύνολο των προγραμματικών και κανονιστικών εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το νέο ΕΣΠΑ. Ο ΣΕΤΕ, που εκπροσωπεί σχεδόν το 20% του ΑΕΠ και της απασχόλησης του ιδιωτικού τομέα, είναι ένας νέος Κοινωνικός Εταίρος. Στη νέα προγραμματική περίοδο, η επιδίωξή του δεν είναι απλά η συμμετοχή του, αλλά η μεγιστοποίηση της συμβολής του στον εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό και την υλοποίησή του, σύμφωνα και με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Η συμβολή αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από την ενδυνάμωση της επιχειρησιακής ικανότητας και εμβέλειας του ΣΕΤΕ με κεντρικό στόχο την ουσιαστική συμμετοχή του στη διακυβέρνηση των δημόσιων πολιτικών και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων που υλοποιούνται σε εθνικό, περιφερειακό και κλαδικό επίπεδο προς όφελος των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στους τομείς που εκπροσωπεί.

Είναι βαθιά πεποίθησή μας ότι θεμελιώδης προϋπόθεση για την επίτευξη του κοινού στόχου για την ενίσχυση της απασχόλησης αποτελεί η συνέχιση και ενδυνάμωση της συνεργασίας που εγκαινιάσαμε με το πρόγραμμα voucher, που ευθυγραμμίζεται απόλυτα με τις επιταγές του Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, όπου ιδιαίτερη σημασία και μεγάλη έμφαση επιδίδεται στη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των προτεραιοτήτων και των παρεμβάσεων, όσον αφορά ιδιαίτερα στους στόχους για την απασχόληση και την εκπαίδευση. Η

πρόσφατη αξιολόγηση τεκμηρίωσε πολύ υψηλά ποσοστά ικανοποίησης των νέων που συμμετέχουν, οι επιχειρήσεις του κλάδου, παράλληλα, αγκάλιασαν το πρόγραμμα με την άριστη υποδοχή των ωφελουμένων, ενώ η παραμονή των ωφελουμένων στις επιχειρήσεις φαίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική. Η βελτίωση ορισμένων πτυχών του νέου προγράμματος ενισχύει την πεποίθησή μας ότι αυτό θα είναι ακόμη περισσότερο αποδοτικό, ιδιαίτερα για τους συμμετέχοντες νέους.

Πιστεύουμε, επίσης, ότι ένα σημαντικό τμήμα από τα σχεδιαζόμενα «Προγράμματα Κατάρτισης για την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων των νέων κυρίως σε ειδικότητες χρήσιμες σε επαγγέλματα τομέων αιχμής της ελληνικής οικονομίας», πρέπει να αφορούν ρητά στον ευρύτερο τομέα του Τουρισμού, και να οδηγούν σε πιστοποιημένα επαγγελματικά προσόντα με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ποιότητας. Ο ΣΕΤΕ και η ΓΣΕΕ συνεργάζονται ήδη για τη δημιουργία προαιρετικών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών σε δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα με διεθνή αναγνώριση, με στόχο την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποδοτικότητας των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης για τους εργαζομένους, τους ανέργους και τις επιχειρήσεις. Η πρότασή μας είναι οι ενέργειες αυτές να ανατεθούν στον ΣΕΤΕ σε σύμπραξη με την ΓΣΕΕ και να απευθυνθούν σε νέους εποχικά ανέργους από τουριστικούς κλάδους. Γνωρίζετε ότι αφενός, οι αλλαγές στους όρους επιδότησης της ανεργίας έχει μειώσει σε σημαντικό βαθμό τους δικαιούχους επιδόματος της κατηγορίας αυτής, και, αφετέρου, η συμμετοχή ανέργων δικαιούχων επιδόματος εποχικής ανεργίας σε ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης θα επιφέρει μια σημαντική εξοικονόμηση πολύτιμων εθνικών πόρων.

Προτείνουμε, επίσης, την επανάληψη για το προσεχές έτος των εξειδικευμένων προγραμμάτων διατήρησης και προώθησης της απασχόλησης που εφάρμοσε ο ΟΑΕΔ την περίοδο 2010-12, μέσω των οποίων επετεύχθη η διατήρηση περίπου 12.000 θέσεων εργασίας, καθώς και η διεύρυνση της εποχικής απασχόλησης κατά 80.000 θέσεις εργασίας στον τουριστικό τομέα, λαμβάνοντας υπόψη και ότι οι αλλαγές των τελευταίων ετών στο σύστημα επιδομάτων ανεργίας των εποχικά ανέργων έχουν οδηγήσει στην ταχεία συρρίκνωση του αριθμού των δικαιούχων επιδόματος.

Η μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας των σχετικών προγραμμάτων με στόχο την μέγιστη δυνατή τοποθέτηση ανέργων στην αγορά εργασίας και την προσαρμογή των εργαζομένων στις επερχόμενες αλλαγές μέσω της αναβάθμισης των προσόντων τους, είναι κρίσιμη προτεραιότητα τόσο για τον ΣΕΤΕ όσο και την Πολιτεία. Βασική προϋπόθεση είναι τα προγράμματα αυτά να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των ανέργων, των

εργαζομένων και των επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα. Ο ΣΕΤΕ και οι λοιποί Κοινωνικοί Εταίροι, πρέπει και μπορούν να διαδραματίσουν έναν νέο, περισσότερο ενεργό και ουσιαστικό ρόλο, ως συνδεδετικοί κρίκοι μεταξύ της Πολιτείας, των επιχειρήσεων και του εργατικού δυναμικού της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό τα κρίσιμα ζητήματα που πιστεύουμε ότι πρέπει να δρομολογηθούν άμεσα είναι:

- ▶ Η θεσμική κατοχύρωση της ενεργού συμμετοχής των Κοινωνικών Εταίρων στον σχεδιασμό και ιδιαίτερα την εφαρμογή των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων.
- ▶ Η εδραίωση συστημάτων, μηχανισμών και προτύπων εξασφάλισης της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων με βάση τα πλέον αποδοτικά διεθνή μοντέλα.
- ▶ Η ανάπτυξη και εδραίωση ενός εθνικού συστήματος για την έγκαιρη και αξιόπιστη διάγνωση των ελλείψεων και αναγκών σε δεξιότητες και επαγγελματικά προσόντα, με ενεργό συμμετοχή του ΣΕΤΕ για τον τουριστικό τομέα.
- ▶ Η αναβάθμιση της ποιότητας και η βελτίωση της εφαρμογής των προγραμμάτων μαθητείας και πρακτικής άσκησης, με στόχο την μεγαλύτερη δυνατή απορροφητικότητα των νέων σε θέσεις εργασίας.
- ▶ Η εκ των προτέρων κατανομή των διαθέσιμων σχετικών πόρων του νέου ΕΣΠΑ σε τομείς της οικονομίας και η εφαρμογή προγραμμάτων μέσω συμπράξεων της Πολιτείας με τους Κοινωνικούς Εταίρους.

Η πεποίθησή μας είναι ότι η υιοθέτηση των παραπάνω προτάσεων θα οδηγήσει όχι μόνο στην ενίσχυση της συνεργασίας μας, αλλά σε απτά αποτελέσματα στην μάχη κατά της ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων.